

Plānošanas dokumenta
Jūrmalas valstspilsētas Attīstības programma
2023. – 2029. gadam.

**VIDES PĀRSKATS
SABIEDRISKĀ APSPRIEŠANA
2022.GADA APRĪLIS**

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums veikts:

- ▶ SIVN veikts un Vides pārskats izstrādāts saskaņā ar likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”, Ministru kabineta (turpmāk tekstā - MK) 2004. gada 23. marta noteikumiem Nr. 157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”
- ▶ Pamatojoties uz 2021.gada 11. augusta Vides pārraudzības valsts biroja Lēmumu Nr. 4-02/78 “Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”;
- ▶ Stratēģiskā IVN rezultāti ir apkopoti Vides pārskatā

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma mērķis ir:

- ▶ SIVN vispārīgie uzdevumi ir:
 - ▶ novērtēt esošos vides apstākļus un sniegt informāciju lēmumu pieņēmējiem;
 - ▶ prognozēt plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamās ietekmes uz vidi;
 - ▶ izstrādāt rekomendācijas ietekmju mazināšanai vai novēršanai;
 - ▶ Nodrošināt sabiedrības informēšanu par plānošanas dokumenta izstrādi un iesaistīšana lēmumu pieņemšanas procesā

Iespējamo būtisko ietekmju izvērtējums

- ▶ Kā nozīmīgākie vides aspekti, kuriem Jūrmalas attīstības procesā pievēršama īpaša uzmanība, tika izvērtēti:
 - ▶ teritorijas bioloģiskās daudzveidības izmaiņas, tai skaitā īpaši aizsargājamo sugu un biotopu izplatības teritoriju izmaiņas, Rīgas jūras līča aizsargjosla;
 - ▶ ainavu daudzveidība un vērtīgas ainavas, ainavu izmaiņas;
 - ▶ virszemes ūdeņu kvalitātes izmaiņas, antropogēnā slodze, peldvietas, plūdu riski;
 - ▶ pazemes ūdeņu kvalitātes izmaiņas, tai skaitā sulfīdo ar sērūdeņradi bagāto minerālūdeņu aizsardzība;
 - ▶ Līdz šim neapbūvētu teritoriju transformācija un apbūve;
 - ▶ potenciāls emisiju gaisā pieaugums;
 - ▶ trokšņa traucējumi iedzīvotājiem.

Teritorijas bioloģiskās daudzveidības izmaiņas, tai skaitā īpaši aizsargājamo sugu un biotopu izplatības teritoriju izmaiņas

- ▶ Jūrmalā atrodas šādas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas:
 - ▶ Ķemeru nacionālais parks (Natura 2000 teritorija),
 - ▶ dabas liegums „Lielupes grīvas pļavas” (Natura 2000 teritorija);
 - ▶ dabas liegums „Darmštates priežu audze”;
 - ▶ dabas parks „Ragakāpa” (Natura 2000 teritorija);
 - ▶ aizsargājamā jūras teritorija „Rīgas līča rietumu piekraste” (Natura 2000 teritorija);
 - ▶ ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais dabas piemineklis „Buļļu kāpas”.
- ▶ Jūrmalas valstspilsētas attīstības programmā nav paredzētas darbības, kas varētu negatīvi ietekmēt ĪADT, mikroliegumus un aizsargājamās dabas objektus.
- ▶ Būtu nepieciešams nodrošināt atbilstošu apsaimniekošanu, tai skaitā monitoringu Ķemeru ar sērūdeņradi bagāto sulfīdo minerālūdeņu veidošanās un tranzīta apgabalam, kā arī ārstniecisko dūņu atradnei.
- ▶ Tāpat īpaša uzmanība pievēršama aizsargājamo biotopu saglabāšanai pilsētas teritorijā, tai skaitā piejūras kāpu aizsardzībai un saudzīgai apsaimniekošanai

Ainavu daudzveidība un vērtīgas ainavas, ainavu izmaiņas

- ▶ Plānošanas dokumenti neparedz darbības, kas varētu būtiski ietekmēt plašas ainavas Jūrmalas teritorijā.
- ▶ Ainavu plānošanai pievēršama uzmanība veicot projektēšanas darbus pasākumiem, kas saistīti ar ārtelpas veidošanu, tai skaitā rekreācijas objektu izveide un labiekārtošana, Rīgas jūras līča piekrastes, Lielupes piekrastes teritorijās.

Virszemes un pazemes ūdeņu kvalitātes izmaiņas

- ▶ Izstrādājot Jūrmalas valstspilsētas Attīstības programmu mērķi un uzdevumi vērsti uz pilsētas ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanu, tai skaitā videi draudzīgas saimnieciskās darbības attīstību.
- ▶ Plānošanas dokuments neparedz konkrētus pasākumus, kas varētu negatīvi ietekmēt virszemes ūdens resursus vai to kvalitāti.
- ▶ Jūrmalas pilsētas radītā antropogēnā slodze uz Lielupi ir samērā nenozīmīga, salīdzinot ar slodzi uz upi tās augštecē. Negatīvā ietekme sākas ar pārrobežu piesārņojumu no Lietuvas teritorijas, Bauskas un Jelgavas pilsētām, kā arī noteču no lauksaimniecības zemēm radīto ietekmi.
- ▶ Jūrmalas teritorijā sastopami dažādas kvalitātes pazemes ūdeņi.
- ▶ Jūrmalas ūdensapgādi nodrošina tikai no pazemes ūdens avotiem. Tie ir ar dabīgām kvalitātes problēmām (paaugstināta cietība, dzelzs saturs, atsevišķos gadījumos sulfāta jonu koncentrācija).
- ▶ Īpaša uzmanība Jūrmalā pievēršama ārstniecisko minerālūdeņu atradnēm un to apsaimniekošanai
- ▶ Jūrmalas teritorijā nav konstatētas problēmas, kas saistītas ar antropogēno ietekmi uz artēziskā dzeramā ūdens horizontu ūdens kvalitāti, kā arī nav draudi dzeramā ūdens resursa izsīkšanai. Virszemes piesārņojums un antropogēnā ietekme lielākoties skar pirmo no zemes virsas neaizsargāto gruntsūdens horizontu, taču nav pieejama detalizēta informācija par ūdens kvalitāti tajā.
- ▶ Netiešu pozitīvu ietekmi var atstāt veļoceliņu ierīkošana, ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu pilnveidošana, atkritumu apsaimniekošanas sistēmas pilnveidošana, tūrisma un atpūtas infrastruktūras uzlabošana, kā arī citi pasākumi, kas vērsti uz novada vides kvalitātes uzlabošanu.
- ▶ Nepietiekama ir informācija un monitoringa novērojumi par sulfīdo ar sērūdeņradi bagāto minerālūdeņu kvalitātes un līmeņa izmaiņām.

Riska teritorijas

- ▶ Viens no pašvaldības uzdevumiem ir pasargāt iedzīvotājus, tautsaimniecību un vidi no iespējamo ārkārtējo situāciju potenciālajām briesmām, ko var izraisīt dabas un tehnogēnās katastrofas un avārijas. Ārkārtas situācijās Jūrmalas valstspilsētā veicamie civilās aizsardzības pasākumi ir ietverti Jūrmalas pilsētas sadarbības teritorijas civilās aizsardzības plānā.
- ▶ Dabas apstākļu radītie riski ietver:
 - ▶ Rīgas līča pamatkrasta erozijas teritorijas;
 - ▶ Lielupes krasta erozijas teritorijas;
 - ▶ Applūstošas teritorijas;
 - ▶ Smilšu sanesumi Lielupes grīvā.

2. attēls. Jūrmalas pilsētas jūras krasta iedalījums erozijas riska klasēs
 Avots: Metodiskais materiāls „Vadlīnijas jūras krasta erozijas seku mazināšanai” (2014)

Plūdu riska teritorijas

- ▶ Applūstošās teritorijas aizņem Lielupes palieni pie Slokas, palieņu pļavas pie Krastciema, starp Valteriem un Druvciem, pie Jaundubultiem, no Majoriem līdz Bulduriem, pie Priedaines un pirms Lielupes ietekas jūrā pie Buļļuciema, nelielas joslas (dažu metru platumā) Lielupes krasta nogāzēs. Vietās, kur Lielupes krastā ir izveidoti stiprinājumi erozijas novēršanai (piemēram, Dubultos - Majoros, Druvciemā) vai piestātņu krasta nostiprinājumi (piemēram, Slokā, Jūrmalas ostā, Lielupē - Stirnuragā), kas robežojas ar Lielupes ūdens līmeni, applūstošās teritorijas robeža ir līnija, kas iet pa vertikālā nostiprinājuma iekšējo malu (Lielupes pusē), bet vietās, kur upes ūdens parastos apstākļos nerasniedz nostiprinājumu, applūstošā teritorija ir josla starp ūdens līniju un nostiprinājuma iekšējo malu.
- ▶ Applūstošās teritorijas ir arī Slokas ezera, Vecslocenes un Vēršupītes palienes, kas, izņemot Veslocenes lejteci, atrodas Ķemeru nacionālā parka teritorijā.

Antropogēnā ietekme

- ▶ Analizējot antropogēno slodzi kādā konkrētā teritorijā, atkarībā no teritorijas jutīguma jāizvēlas antropogēno slodzi raksturojoši elementi:
 - ▶ Jūrmalas valstspilsētas teritorijas jutīgākais vides elements ir Baltijas jūras piekraste. Kā raksturojoši faktori var tikt definēta jūras ūdens kvalitāte un piekrastes ģeoloģiskie procesi, to attīstība.
 - ▶ Kā otrs jutīgais vides elements raksturojama sulfīdo ar sērūdeņradi bagāto minerālūdeņu veidošanās un tranzīta zona, kura skar Ķemerus, Jaunķemerus, Kūdru
 - ▶ Vides tai skaitā gruntsūdeņu un virszemes ūdeņu kvalitāti teritorijā būtiski ietekmē komunālo pakalpojumu pieejamība un kvalitāte, tai skaitā notekūdeņu apsaimniekošana, ilgtspējīga ūdensapgāde, atkritumu apsaimniekošana, racionāla un videi draudzīga siltumapgāde.
 - ▶ Transporta infrastruktūras attīstība un labiekārtošana, sabiedriskā transporta pieejamība ir būtisks faktors, kas raksturo draudus gaisa kvalitātei vai tās aizsardzības uzlabošanai.
 - ▶ Urbāno, apbūvēto zemju pieaugums lielā mērā ietekmē bioloģisko daudzveidību un ietekmē arī vides kvalitāti apbūves un tai piegulošajā teritorijā.
 - ▶ Piesārņoto un potenciāli piesārņoto teritoriju skaita izmaiņas raksturo arī antropogēnā piesārņojuma slodzes izmaiņas.
 - ▶ A un B kategorijas piesārņojošu darbību objektu, kā arī riska objektu skaits, to radīto izmešu gaisā un ūdens vidē apjoms raksturo punktveida slodzi uz gaisa un ūdens vidi.

Attīstības programma

- ▶ Kopumā analizējot Attīstības programmā noteiktos attīstības virzienus un plānotos pasākumus katra virziena ietvaros, var secināt, ka plānota ilgtspējīga pilsētas attīstība, akcentējot iedzīvotāju dzīves apstākļu uzlabošanu un dzīves līmeņa celšanu, plānojot attīstīt mazo un vidējo uzņēmējdarbību tūrismu, balneoloģiju, kas ir videi draudzīga un nodrošina iedzīvotāju dzīves līmeņa celšanos.
- ▶ Izvērtējot plānotos rīcības virzienus un uzdevumus, var konstatēt, ka kopumā prognozējama ilglaicīga tieša un netieša pozitīva ietekme, ko var definēt par summāro kumulatīvo plānošanas dokumenta īstenošanas prognozējamo ietekmi uz vidi.
- ▶ Būtiskākās negatīvās ietekmes uz vidi saistāmas ar infrastruktūras un dažādu objektu būvniecības un rekonstrukcijas darbiem, taču ilgtermiņā to rezultātā lielākoties prognozējama pozitīva ietekme uz vidi, gan saistībā ar ceļu infrastruktūras uzlabošanu, ēku energoefektivitātes uzlabošanu, atpūtas zonu un stāvlaukumu labiekārtošanu, atkritumu apsaimniekošanas sistēmas pilnveidošanu.
- ▶ Plānotā saimnieciskās darbības attīstība, vērtējama katrā gadījumā individuāli, nodrošinot tai skaitā ietekmju uz vidi novērtējumu, nepieļaujot piesārņojumu, emisijas gaisā, trokšņa emisijas u.c. ietekmes, kas pārsniedz normatīvajos aktos noteiktās robežvērtības.
- ▶ Ilglaicīgas ietekmes galvenokārt var tikt prognozētas, ja būvniecību plāno līdz šim neapbūvētās teritorijās, tādējādi neatgriezeniski tiek zaudēta teritorijas bioloģiskā daudzveidība un teritorija tiek izslēgta no zaļo teritoriju kopuma. Pirms lielāku teritoriju transformācijas vēlams veikt to bioloģiskās daudzveidības izvērtējumu, lai iespēju robežās novērstu īpaši aizsargājamu sugu vai biotopu iznīcināšanu. Nebūtu pieļaujama būvniecība līdz šim saglabātajās mežainajās piekrastes kāpās, sulfīdo ar sērūdeņradi bagāto minerālūdeņu izplatības teritorijā.

Summāro ietekmju vērtējums

- ▶ Jūrmalas valstspilsētas attīstības programma kalpos par pamatu turpmākai politisku un saimnieciska rakstura lēmumu pieņemšanai, detalizētai nozaru un politikas plānošanai, teritorijas plānojumu izstrādei. Īstenojot plānošanas dokumentus, kā galvenais mērķis ir novada ilgtspējīga attīstība, kas nozīmē, ka viens no būtiskiem aspektiem, kas visās rīcībās un darbībās tiks ņemts vērā, ir vides aspekts.
- ▶ Šajā plānošanas stadijā, izvērtējot Attīstības programmā ietvertos mērķus, prioritātes, rīcības un uzdevumus, netika konstatētas iespējamās negatīvas kumulatīvās ietekmes, kas varētu tikt prognozētas tā īstenošanas rezultātā.
- ▶ Izvērtējot plānotos rīcības virzienus un uzdevumus, var konstatēt, ka kopumā prognozējama ilglaicīga pozitīva ietekme, ko var definēt par summāro kumulatīvo plānošanas dokumenta īstenošanas prognozējamo ietekmi uz vidi.
- ▶ Būtisku ilglaicīgu pozitīvu ietekmi Jūrmalas Attīstības programmas īstenošana atstās uz kultūras mantojuma saglabāšanu un uzturēšanu.
- ▶ Jūrmalas Attīstības programmas īstenošana atstās ilglaicīgu būtisku ietekmi uz iedzīvotāju dzīves apstākļiem, tos būtiski uzlabojot.

Rekomendācijas

- ▶ Tā kā nav pieejama detalizētāka informācija par iespējamo tūrisma un rekreācijas objektu attīstību, šobrīd nav iespējams vērtēt to iespējamās ietekmes uz vidi. Jebkura jauna tūrisma un rekreācijas objekta plānošana un izveide veicama saskaņā ar spēkā esošajos normatīvajos aktos ietvertajām prasībām, tai skaitā par ietekmes uz vidi novērtējumu, piesārņojumu u.c jomās noteikto.
- ▶ Plānojot Jūrmalas attīstību, uzmanība pievēršama unikālo balneoloģisko resursu (priežu mežu, kāpu, pludmales un Rīgas jūras līča akvatorija, unikālo sulfīdo ar sērūdeņradi bagāto minerālūdeņu un ārstniecisko dūņu) aizsardzībai un racionālai izmantošanai.
- ▶ Šobrīd Jūrmalas Attīstības programmā iztrūkst rīcības, kas būtu vērstas uz ar sērūdeņradi bagāto minerālūdeņu aizsardzību, apsaimniekošanu un racionālu izmantošanu.
- ▶ Ņemot vērā alternatīvo enerģijas avotu izmantošanas veicināšanas pasākumus, ieteicams izstrādāt prasības siltumsūkņu zemes kolektoru izmantošanai. Siltumsūkņu kolektoru ierīkošana nebūtu pieļaujama pazemes ūdens atradņu ķīmiskajā aizsargjoslā un sulfīdo minerālūdeņu atradnes teritorijā, kur šādu objektu ierīkošana neatgriezeniski var pārtraukt sērūdeņraža veidošanās procesu. Būtu vēlams noteikt prasību šādas būves reģistrēt pašvaldības būvvaldē.
- ▶ Būtu izvērtējama nepieciešamība izstrādāt vienotas prasības arī tādu atjaunojamo energoresursu kā saules un vēja enerģija izmantošanai.

Sabiedriskā apspriešana

- ▶ Sabiedriskā apspriešana norisināsies līdz 1. jūnijam
- ▶ Publiskās apspriešanas sanāksmes:
- ▶ 21. aprīlī plkst. 18.00 - tiešsaiste (kopumā par Jūrmalas attīstības programmu 2023.- 2029. gadam);
- ▶ 10. maijā plkst. 18.00 - klātie (kopumā par Jūrmalas attīstības programmu 2023.- 2029. gadam);
- ▶ 12. maijā plkst. 18.00 - tiešsaiste (ģimenēm draudzīga pašvaldība);
- ▶ 17. maijā plkst. 18.00 - tiešsaiste (tūrisms kūrortpilsētas konkurētspējai);
- ▶ 19. maijā plkst. 18.00 - tiešsaiste (Jūrmalas infrastruktūras attīstība - izaicinājumi un iespējas);
- ▶ 24. maijā plkst. 18.00 - klātie (kopumā par Jūrmalas attīstības programmu 2023.- 2029. gadam).
- ▶ Iepazīties ar attīstības programmas dokumentiem un Vides pārskatu var pašvaldības tīmekļa vietnē www.jurmala.lv

Paldies par uzmanību

Jautājumi, komentāri.....

Vides eksperte Inga Gavēna

